

varen aixecarshi feréstechs y estarrufats castells de boyras, que amenassavan darrera 'l sol rioler una tempestat desoladora.

Era pel mes d'Abril, quan collas de xarcoladoras se cuydavan de netejar del herbám als blats encara petitets. A la Teresa, una volta enlestida de sos quefers, també li plavía d'acudir al camp á trafiquejarhi una estona, y ab el cavaguet penjat al bras y una saca vuyda al coll pera omplirla d'herba pels conills, se la veyá cada tarde sortir cofoya camí de la vinya enllá, pera juntarse á las jornaleras y fer la seva tasca.

Un día boy xarcolant va sentir una conversa que li va fer tornar las galtas rojas. Retreyan duas donas al seu Ton, atribuintli certs misteris ab la Quima, una viuda guape-tona, que habitava una masía d'allí prop y que tenia un fill d'aprenent en un magatzém de Barcelona.

—¡Vetaquí perquè 's va treure 'l noy de casa!—exclamá mitj rient la una, redressant-se de sopte y guaytant á son vol per si la Teresa las sentía.

—Y es clar, dona, es clar. ¡Oy quina una la Quima pera fer las cosas á mitjas!

—¡Pobre Teresa!...—torná la primera ab to llastimer.—Y á fe que no s'ho mereix pas, perquè es un sach de bondat.

—Y ell també.... ell també.... ¡ca! si aquestas donotas saben sempre'l dimoni hont jáu!

—¿Y vols dir que es cert?

—¿Donchs que hi aniría á fer el Ton á casa de la Quima?

La Teresa no va poguer entendre res més, però ja n'hi havia ben be prou. La llevar quedava ben sembrada; puig en aquell cervell verge encara de desil·lusions, acabavan d'entrarhi per sorpresa la gelosía y'l despit, ocupantne'l vuyt que hi deixava la ventura ja esvahida.

Aquella nit no va poguer dormir. Mentres en Ton roncava satisfet, descansant com un sant varó, ella's removía frissosa pel llit, no encertant á agafar el son y tornantli sempre á la pensa las cohentas paraulas de las xarcoladoras. ¡Si'n va fer durant aquellas horas de desvetllament de pensaments y resolucions!... Fins se li va acudir la de despertar al Ton y esbravarshi d'una vegada. Però fet y dit valía més servirlo al pap en espera d'altres días y altres probas, perquè si tot alló no fos més que un dir de la gent y resultava després una mentida ¡quina vergonya s' en daría!... Ara avisada com estava, ja fora una altra cosa; y vigilant per tots quatre costats, el día que hi caygués de ple.... ¡ay, aquell día!... y las llágrimas regalimavan cara avall de la pobre Teresa.

Al diumenge vinent la sacudida va esser mes ferma. Una amiga de tota la vida me la va empendre en eixint de missa, comensantli la conversa ab paraulas encubertas.

—Digas, digas,—va fer ella ab impaciencia.—Ja ho se tot, ja. Si, forsa llágrimas me costa. Aquesta gran barjaula aixís paga 'ls favors que'n ha tret de casa.

—Tens rahó. May ho hauría dit. Ahir mateix á entrada de fosch, hi ha qui va veure entrar al Ton á la masía y al sortirne, al cap de molt bella estona, la Quima 'l va despedir ab grans alegrois y d'alló més satisfeta.

—Prou, prou,.... una volta encatarinat, ja 'n sabrá treure profit la gata maula.

Y acudintseli sobtadament una idea en que encara no havia reparat, s' escabullí de pressa y corrents de l'amiga, entrant acolorada á casa seva y pujant en quatre salts fins á sa cambra. Volía saber si'l Ton li donava quartos. Ella portava l' administració de la casa y per tant sabia'ls diners que tenian y

de quin modo els empleavan. Al estirar el calaix hont hi havia la bossa, va sentir per primera vegada que las camas li tremolavan, puix aquella acció de recontar els diners no l'havía feta may sinó ab presencia del seu marit. La suhor li amarava el rostre enrogit per la vergonya. Ab ma tremolosa va contar y recontar las cantitats de dins de la caixeta, y en efecte, va trobarhi á faltar vinticinch duros.

La desesperació de la pobre Teresa va esser tremenda. Plorava, malehía, rebatía ayrada els objectes que li venían á ma, mentres un accés terrible d'historisme la feu caure estesa á terra, sacudintli camas y brassos com si tot ella fos presa d'una forta esgarri-fansa.

En aquest trist estat la va trobar en Ton al entrar per casualitat al quarto.

—¿Qu' es?... ¿que tens?... ¿que t' ha agafat?...—deya 'l pobre casi plorant, fregantli 'ls polsos y afalegantla tant com podia.

Més ella res. Estirada com morta demunt de las rajolas, ab un singlot seguit y penós que feya estremir tot el seu cos, tenia las dents apretadas y'ls ulls girats en blanch.

—¡Reyna Santíssima!... ¿Que tens Teresa?... ¡Teresa!... ¡Teresa!...

Allavors ella torná en sí poch á poquet, obrí la vista, feu un respir fondo y apenat, exclatant tot seguit ab un plor desconsolador.

—¡Guaytam!... ¡Guaytam!... ¡Soch jo... el teu Ton!...—feya ell també plorant, mentres l'ajudava á asseures en una cadira.—¿Que t' han fet?... ¿Que t' ha passat?... ¡Digas!...

—¿Encara ho gosas á preguntar?—respongué per fi la Teresa singlotant nirviosament.—¡Ves, vesten á consolar á la Quima y á portarli'ls nostres estalvis!

—¿Que días ara?... ¿Y com ho has sabut?

—¿Es á dir que no ho negas?

—¿Y perquè ho tinch de negar? ¿Quin mal soch fet?—Mes allavors donant una mirada pel quarto y adonantse del calaix obert ab els diners esbarriats, se li aclarí tot de cop y volta com si li hagués caygut una vena de devant dels ulls, afegint:—Al contrari, el mal vaig ferlo de no dirtho desseguida. ¡Condenadas llenguas!... Vetho aquí.

Després d'un llarch y penós silenci, continuá:

—Tens de saber que la pobre Quima fa uns quants dias que'm va contar feta una Madalena, que tenia 'l fill malalt de cuydado á Barcelona y que si no pagava prompte'ls gastos de la marfuga se 'l endurían al Hospital. ¿Qui te cor d'abandonar aixís á una pobre mare?... Es clar, al mateix día vaig durli al guna cosa...

—¡Perqué no m'ho deyas?—replicá ab viva la seva dona.

—Perqué may m'ha agradat, ja ho sabs, aixó de remenar llástimas. Vaig fer mal fet... be prou que ho se.... Després li soch anat portant alguna coseta més.... fins que ahir al entregarli els darrers cinch duros, la pobre plena d'alegría me va dar una carta ja escrita del seu fill, dientme ¡que se jo 'l que 'm diu!... ¡pots contar si n' está d'agrahit de no haver tingut de trepitjar la Santa Casa!... Te, mira, tu mateixa la pots llegir.... ¡guaytal!...

La Teresa de primer se'l escoltava ab ayre incrédul, però era tal l'accent de sinceritat y honradesa del Ton, tan digne son comportament, que totseguit va avergonyirse de la seva lleugeresa, si be sentint á dintre seu l'apacible consol d'haverse enganyat quedantne curada de la punyenta gelosía. Com si li haguessin tret una montanya del demunt, va refusar ab noblesa aquell testimoni de ignos-

cencia, y aixecantse d'una revolada com redimida per l'hermosura de semblant acció, se llessá en brassos de son marit, clohentli la boca ab sos apassionats llabis que semblavan volguerli xuclar tota la fel que li havia donat ab son procedir.

Aquell petó llarch, ardent, febrós, venía á ser com l'arch de Sant Martí aparegut com símbol de pau després de la tempestat.

Hermenegildo CARRERA Y MIRÓ.

*****

NOTES

EL VALLES, al apareixe al estadi de la premsa, envia el seu saludo á tots els periódichs que bonament, ab fins desinteressats, combaten per un ideal de redempció, y particularment als comarcals y als que ja forman llegió per tot Catalunya en defensa dels drets dels catalans.

**

El *Butlletí Oficial* de 2 de Maig, publica un suplement ab la sessió celebrada per la Junta Provincial del Cens.

Tots els que están interessats en la rectificació de les llistes electorals, poden consultar aquest suplement, donchs en ell s'hi consignen les reclamacions formulades devant les Junes Municipals.

**

Coincideix l'aparició del nostre setmanari, ab la gran festa de la poesia catalana. Molt ens plau poguer parlar al naixer EL VALLÉS á la vida periodística d'aquella solemnitat que cada any, en el saló de Llotja se celebra á Barcelona, pera sentirhi bategar, al es calf dels cants dels nostres poetes, l'ánima catalana.

**

El dia primer de Maig va sortir convertit en diari *El Poble Catalá*. Benvingut sia.

**

Festes de Solidaritat Catalana.—Pera la funció dramática que'n obsequi dels Senadors y Diputats s'organisa pera el dilluns dia 21 al Teatre Principal, se reben encarregats de localitats y entrades á les Oficines de Solidaritat Catalana (Carrer de St. Pere mes Alt, núm. 2, primer) fins el dijous dia 15 á les set del vespre.

La Comissió Organizadora ha decidit que puguen pendre part en el gran banquet que'n obsequi dels Diputats y Senadors se celebrarà á la una de la tarde del dimars dia 22 en el restaurant del Tibidabo, un delegat de cada Societat ó Corporació de Barcelona y de tots els demás punts de Catalunya, deventse avisar á les oficines amunt dites per tot el dia 15 d'aquest mes retirant les contrassenyes corresponents avans de les set del vespre del mateix dia.

Se prega als que vulguen assistir á una y altra festa que no demorin la inscripció.

**

Els caciquistes de la Diputació Provincial han sigut derrotats en la elecció de la Comissió Provincial, donchs contra'l cacich Moret de Mataró, ha sigut elegit President el digne patriici don Ignaci March, diputat provincial catalanista de Manresa.

La enhorabona al nostre distingit amic senyor March: y els cacichs, si'ls hi cou, que s'hi posin fulles.

**

Han reaparegut, després de llarga suspensió, els nostres estimats confreres *¡Cu Cut!* y *La Tralla*.

*****

Crónica Comarcal

La Ametlla

Es evident que aquest poble, en lo que's refereix á sa agrupació principal va perdent la fisonomia rural pera passar á la de població de estada. Molt ha contribuít á aquesta transformació la construcció de les dues carreteres provincials que atravessen son terme, pero es precis confessar que sos moradors han procurat treure d'aquesta circumstancia el millor partit realisant, ab sos propis recursos, una porció de obres supletories, á fi de que resultessin positius els beneficis de dites vies de comunicació. Les iniciatives dels